

**LCM SCHOLINGSAANBOD 2009**  
**Basis- en bijscholing voor museummedewerkers**



**MANAGEMENT**

**REGISTRATIE EN DOCUMENTATIE**

**BEHOUD EN BEHEER**

**PUBLIEK EN PRESENTATIE**

**ONDERZOEK**

**PR EN MARKETING**

## INHOUDSOPGAVE

### VOORWOORD EN TOELICHTING

pg.....

### MANAGEMENT

Schrijven van een collectieplan  
Fondsenwerving  
Naar een nieuw verzamelbeleid

### REGISTRATIE EN DOCUMENTATIE

Basiscursus registratie en documentatie  
Starten met spectrum  
Nummeren van museumobjecten  
Collectieregistratie in adlib museum  
Omgaan met digitale fotocollecties

### BEHOUD EN BEHEER

Basiscursus behoud en beheer  
Werken met klimaatapparatuur  
Behoud van zilver

### PUBLIEK EN PRESENTATIE

Basiscursus museum en publiek  
Basiscursus erfgoed & publiek  
Verbazing en verwondering: Levenslang leren in het museum  
Rondleiden  
Kiezen voor klasse(n) Het ontwikkelen van educatief beleid voor museum of archief  
Klantvriendelijkheid

### ONDERZOEK

Basiscursus onderzoek

### PR EN MARKETING

Publieksonderzoek in het museum

## KALENDER

### JANUARI

### FEBRUARI

- 3 Naar een nieuw verzamelbeleid
- 3 Collectieregistratie in adlib museum
- 16 Publieksonderzoek in het museum
- 24 Registratie en documentatie

### MAART

- 2 Museum en publiek
- 9 Kiezen voor klasse(n) het ontwikkelen van educatief beleid voor museum of archief
- 18 Behoud van zilver
- 24 Behoud en beheer
- 31 Starten met spectrum

### APRIL

- 7 Erfgoed en publiek
- 8 Omgaan met digitale fotocollecties
- 8 Behoud en beheer
- 21 Starten met spectrum

### MEI

- 11 Verbazing en verwondering: Levenslang leren in het museum
- 19 Behoud en beheer
- 25 Werken met klimaatapparatuur

### JUNI

- 9 Fondsenwerving

### SEPTEMBER

- 3 Schrijven van een collectieplan
- 29 Registratie en documentatie

## OKTOBER

- 5 Registratie en documentatie
- 7 Behoud van zilver
- 12 Kiezen voor klasse(n) het ontwikkelen van educatief beleid voor museum of archief
- 13 Starten met spectrum
- 26 Rondleiden

## NOVEMBER

- 2 Collectieregistratie in adlib museum
- 3 Publieksonderzoek in het museum
- 5 Schrijven van een collectieplan
- 10 Nummeren van museumobjecten
- 30 Starten met spectrum

## DECEMBER

- 8 Nummeren van museumobjecten

## VOORWOORD

Met genoegen bieden wij u het programma voor 2009 aan. Het Landelijk Contact van Museumconsulenten, dat deze cursussen organiseert en grotendeels ook uitvoert, staat dicht bij het museale vak. Zeventig consulenten adviseren en verzorgen cursussen vanuit hun vaak jarenlange praktijkervaring.

Wij hopen dat opnieuw vele collega's door het volgen van een cursus beter toegerust raken voor hun werk.

Agnes Vugts  
Voorzitter van het Landelijk Contact van Museumconsulenten

## TOELICHTING

*In het aanbod zijn verschillende activiteiten te onderscheiden;*

### *1) Basiscursus per vakgebied*

*In de basiscursus wordt stilgestaan bij de hoofdaspecten van het vakgebied. Het accent ligt op kennisoverdracht.*

### 2) Studiedag of meerdaagse cursus

Hier wordt stilgestaan bij een deelaspect van het vakgebied. Een studiedag of meerdaagse cursus is een 'uitstapje' op basisniveau.

### 3) Workshop

Bijeenkomst waarin het accent ligt op *doen*. De onderwerpen die aan de orde komen, hebben veelal een interdisciplinair karakter.

### **4) In-company training**

Een aantal activiteiten kan op aanvraag in-company gegeven worden. De cursus wordt dan afgestemd op de bijscholing van medewerkers op de eigen werkplek.

## **MANAGEMENT**

Onderstaande cursussen kunnen veelal ook in-company worden aangeboden. Over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met de aanbieders van de cursussen, maar ook bij uw eigen museumconsulent.

## **SCHRIJVEN VAN EEN COLLECTIEPLAN**

studiedag

Doelgroep

Medewerkers van musea die verantwoordelijk zijn voor het collectiebeleid van het museum.

Doel

U leert wat het belang is van een goed collectieplan, wat er allemaal komt kijken bij het schrijven van een collectieplan en hoe u een collectieplan kunt schrijven.

Opzet

Een collectieplan kan een belangrijk hulpmiddel zijn bij het beheer van een collectie. Het vergroot de kennis van musea over hun eigen collectie en geeft structuur en duidelijkheid bij het ontwikkelen van verder beleid. Lacunes en doublures in de collectie komen aan het licht en op basis daarvan kan het verzamelbeleid worden bepaald en wordt duidelijk welke objecten kunnen worden afgestoten. Het collectieplan kan, afhankelijk van het doel waarvoor het wordt geschreven, ook gegevens en beleidsvoornemens bevatten omtrent de registratie, de cultuurhistorische waarde en het gebruik en de toestand van de collectie. Er wordt gewerkt met de brochure *Handreiking voor het schrijven van een collectieplan* (2008), een uitgave van LCM, het Instituut Collectie Nederland en de Mondriaan Stichting.

*West*

Docent: Judith Tegelaers, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Datum: donderdag 5 november

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft

Prijs: € 50,- (inclusief de brochure *Handreiking voor het schrijven van een collectieplan*, LCM, ICN, 2008)

Aanmelding: Erfgoedhuis Zuid-Holland

Inschrijven vóór: 15 oktober

Aantal deelnemers: maximaal 15

*Oost*

Docent: Arno Stam, Gelders Erfgoed

Datum: donderdag 3 september

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Liemers Museum, Zevenaar

Prijs: € 50,- (inclusief de brochure *Handreiking voor het schrijven van een collectieplan*, LCM, ICN, 2008)

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 20 augustus

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **FONDSENWERVING**

cursus

### Doelgroep

Medewerkers van kleine en middelgrote musea die subsidieaanvragen willen indienen bij overheden, fondsen of andersoortige subsidieverstrekkers.

### Doel

Inzicht geven in de mogelijkheden en beperkingen waar men mee te maken krijgt bij het zoeken naar aanvullende financiële middelen. De nadruk ligt op het benaderen van fondsen en subsidiegevers.

### Opzet

Op praktische wijze bekijkt u de mogelijkheden en onmogelijkheden van uw organisatie op het gebied van fondsenwerving en leert u een projectplan te formuleren. Ook leert u hoe subsidiegevers en fondsen te zoeken en te benaderen, subsidieaanvragen te analyseren en te beoordelen vanuit het perspectief van de financier. Dit alles met het oogmerk de kwaliteit van aanvragen te verbeteren en de kansen op toekenning te vergroten.

### *Zuid*

Docent: Agnes Vugts, Huis voor de Kunsten Limburg

Datum: maandag 9 juni

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Huis voor de Kunsten Limburg, Roermond

Prijs: € 50, -

Aanmelding: Huis voor de Kunsten Limburg

Inschrijven vóór: 27 mei

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **NAAR EEN NIEUW VERZAMELBELEID**

Studiedag

Doelgroep

Medewerkers en/of bestuur die verantwoordelijk zijn voor het verzamel- en afstotingsbeleid van een museum en/of historische vereniging

Doel

Gedachtevorming over verzamel- en afstotingsbeleid, het maken van keuzes en het zoeken naar verbanden zonder de collecties van je collega's in je omgeving te vergeten.

Opzet

Deze studiedag gaat op het actuele zoeken van musea en andere erfgoedinstellingen naar een nieuw verzamelbeleid. Wat is belangrijk om te bewaren en voor wie gaan we dat doen? Welke objecten hebben zo veel collega's in hun depots liggen dat het bewaren ervan door uw instellingen zonde van de ruimte en het budget is? Waar moet je collectie over tien jaar staan?

*Zuid*

Docent: Agnes Vugts, Huis voor de Kunsten Limburg

Datum: dinsdag 10 februari

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Huis voor de Kunsten Limburg, Roermond

Prijs: € 50, -

Aanmelding: Huis voor de Kunsten Limburg

Inschrijven vóór: 26 januari

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **REGISTRATIE EN DOCUMENTATIE**

Onderstaande cursussen kunnen veelal ook in-company worden aangeboden. Over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met de aanbieders van de cursussen, maar ook bij uw eigen museumconsulent.

## **REGISTRATIE EN DOCUMENTATIE**

tweedaagse basiscursus

### Doelgroep

Museummedewerkers die de registratie van de collectie verzorgen. Voor deze cursus is geen voorkennis op dit vakgebied vereist.

### Doel

U leert hoe de collectie van het museum op een doelmatige en verantwoorde wijze kan worden geregistreerd en ontsloten, met of zonder hulp van de computer.

### Opzet

Er wordt aandacht besteed aan collectiebeheer in het algemeen, verwerking van bruiklenen en aanwinsten, het nummeren van voorwerpen aan de hand van gestructureerde beschrijvingskaarten, het beschrijven van documentaire collecties, het gebruik van trefwoordenlijsten en thesaurus, en de mogelijkheden van automatisering. Aan de hand van vragen uit de praktijk worden problemen en oplossingen besproken.

### *West*

Docent: Kirsten de Vries, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Data: dinsdag 24 februari en 3 maart

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft

Prijs: € 100,- (inclusief de syllabus Registratie en Documentatie, LCM, 2005)

Inschrijving vóór: 9 februari

Deelnemers: maximaal 15

### *Oost*

Docent: Arno Stam, Gelders Erfgoed

Data: maandag 5 en 12 oktober

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Stadsmuseum Harderwijk, Harderwijk

Prijs: € 100,- (inclusief de syllabus Registratie en Documentatie, LCM, 2005)

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 21 september

Aantal deelnemers: maximaal 15

*Noord*

Docenten: Trineke Kamerling en Remy Weda, Museumfederatie Fryslân

Data: winter/voorjaar 2009

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: nader te bepalen

Prijs: € 100,- (inclusief de syllabus Registratie en Documentatie, LCM, 2005)

Aanmelding: Museumfederatie Fryslân

Inschrijven vóór:

Aantal deelnemers: maximaal 15

*Zuid*

Docent: Annette Gaalman, Erfgoed Brabant

Data: dinsdag 29 september en 6 oktober

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoed Brabant, 's-Hertogenbosch

Prijs: € 100,- (inclusief de syllabus Registratie en Documentatie, LCM, 2005)

Aanmelding: Erfgoed Brabant

Inschrijven vóór: 15 september

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **STARTEN MET SPECTRUM**

### Workshop

#### Doelgroep

Medewerkers en/of bestuur die graag de interne gang van objecten, bruiklenen en andere collectiezaken willen stroomlijnen en vergemakkelijken met SPECTRUM als leidraad.

#### Doel

U leert hoe u praktisch aan de slag kunt gaan met SPECTRUM ten behoeve van uw eigen organisatie.

#### Opzet

Deze workshop gaat in op de interne successen van de organisch gegroeide situatie, maar ook over de soms onhandige en slecht lopende wegen van een museaal object. We bespreken de voordelen van interne richtlijnen aan de hand van SPECTRUM, maar ook de valkuilen: te veel onnodige procedures die niet leiden naar een collectie, maar alleen zorgen voor meer bureaucratie.

#### *West*

Docent: Kirsten de Vries, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Datum: dinsdag 13 oktober

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft of elders

Prijs: € 50,-

Inschrijving: 28 september

Deelnemers: maximaal 15

#### *Oost*

Docent: Arno Stam, Gelders Erfgoed

Datum: maandag 30 november

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Museum Het Valkhof, Nijmegen

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 16 november

Aantal deelnemers: maximaal 15

#### *Zuid*

Docent: Agnes Vugts, Huis voor de Kunsten Limburg

Datum: dinsdag 31 maart

Tijd: 10.00 -16.00 uur

Locatie: Huis voor de Kunsten Limburg, Roermond

Prijs: € 50, -

Aanmelding: Huis voor de Kunsten Limburg

Inschrijven vóór: 16 maart

Aantal deelnemers: maximaal 15

Docent: Annette Gaalman, Erfgoed Brabant  
Datum: dinsdag 21 april  
Tijd: 10.00 - 16.00 uur  
Locatie: Erfgoed Brabant, 's-Hertogenbosch  
Prijs: € 50, -  
Aanmelding: Erfgoed Brabant  
Inschrijven vóór: 31 maart  
Aantal deelnemers: maximaal 15

## **NUMMEREN VAN MUSEUMOBJECTEN**

workshop

### Doelgroep

Medewerkers van kleine en middelgrote musea die betrokken zijn bij het nummeren van objecten

### Doel

U leert volgens welke methodiek en met gebruikmaking van welke materialen u het beste museale voorwerpen kunt nummeren

### Opzet

Het Instituut Collectie Nederland heeft onderzoek gedaan naar de geschiktheid van verschillende materialen die bij het nummeren van objecten worden gebruikt. Dit onderzoek werd uitgevoerd op verzoek van de consulenten registratie en conservering die veel vragen uit de musea kregen over dit onderwerp. Tijdens deze studieochtend zullen de resultaten van dit onderzoek worden besproken en wordt er ingegaan op de verschillende methoden van nummeren. Diverse materialen en toepassingen worden gedemonstreerd.

### *West*

Docent: Kirsten de Vries, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Datum: dinsdag 8 december

Tijd: 10.00 - 13.00 uur

Locatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft

Prijs: € 25,-

Inschrijving vóór: 23 november

Deelnemers: maximaal 15

### *Oost*

Docent: Bim van Dijk, Gelders Erfgoed

Data: dinsdag 10 november

Tijd: 13.00 - 16.00 uur

Locatie: Gelders Erfgoed, Zutphen

Prijs: € 25,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 27 oktober

Aantal deelnemers: maximaal 10

## **COLLECTIEREGISTRATIE IN ADLIB MUSEUM**

Tweedaagse cursus

### Doelgroep

Medewerkers van kleine en middelgrote musea die met beperkte museale opleiding en computerervaring de collectieregistratie in Adlib Museum Basis dan wel Standaard verzorgen.

### Doel

U krijgt een beter inzicht in de structuur en toepassing van de softwareapplicatie. U leert hoe de collectie van het museum op een doelmatige en verantwoorde wijze in Adlib kan worden geregistreerd en ontsloten.

### Opzet

Naast een beknopt theoretisch deel, vormt het 'zelf doen' een belangrijk element van deze workshop. In overleg met de musea die belangstelling tonen voor deze workshop zal bekeken worden welke onderwerpen aan bod zullen komen. Dat zouden b.v. kunnen zijn: omgaan met updates, doel van de velden, de achterkant (Adlib Tools/Adlib Designer), gebruik van trefwoorden, opschoning, toevoegen van afbeeldingen.

### Kennisniveau

Voor deze workshop is vereist dat men bekend is met de basisprincipes van collectieregistratie (b.v. via de Basiscursus registratie & documentatie aangeboden door het LCM) en de basisprincipes van de werking van Adlib Museum (b.v. via de trainingen aangeboden door Adlib Information Systems).

### Oost

Docent: Arno Stam, Gelders Erfgoed

Datum: maandag 2 november

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Florence Nightingale Instituut, Zetten

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 19 oktober

Aantal deelnemers: maximaal 15

### Zuid

Docent: Annette Gaalman, Erfgoed Brabant

Data: dinsdag 3 en 10 februari

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoed Brabant, 's-Hertogenbosch

Prijs: € 100,-

Aanmelding: Erfgoed Brabant

Inschrijven vóór: 13 januari

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **OMGAAN MET DIGITALE FOTOCOLLECTIES**

tweedaagse cursus

### **Doelgroep**

Medewerkers van culturele instellingen die verantwoordelijk zijn voor de zorg van fotocollecties.

### **Doel**

U leert stap voor stap hoe u uw fotocollectie kan digitaliseren voor publieke doeleinden en hoe u digitale foto's beheert en behoud.

### **Opzet**

Aan bod komen het maken van een digitaliseringplan voor het omzetten van foto's naar digitale vorm, het gebruik van apparatuur hierbij en het ontsluiten en duurzaam bewaren van (al aanwezige) digitale fotocollecties. Tenslotte wordt behandeld hoe u uw fotocollectie voor publiek op bijvoorbeeld internet kunt presenteren.

### **Oost**

Docenten: Arno Stam en Marysa Otte, Gelders Erfgoed

Data: woensdag 8 en 15 april

Tijd: 19.30 - 22.00 uur

Locatie: Villa Jacoba, Heerde

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 25 maart

Aantal deelnemers: maximaal 10

### **Zuid**

Docenten: Annette Gaalman en Elly Pouwels, Erfgoed Brabant

Data: maandag 8 juni en 15 juni

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoed Brabant

Prijs: € 100,-

Aanmelding: Erfgoed Brabant

Inschrijven vóór: 25 mei

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **BEHOUD EN BEHEER**

Onderstaande cursussen kunnen veelal ook in-company worden aangeboden. Over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met de aanbieders van de cursussen, maar ook bij uw eigen museumconsulent.

## **BEHOUD EN BEHEER**

driedaagse basiscursus

### Doelgroep

Museummedewerkers die betrokken zijn bij de zorg voor de collectie.

### Doel

U leert welke omgevingsfactoren van belang zijn voor het behoud van de collectie en hoe u die kunt beïnvloeden en optimaliseren, zowel in de museumzalen als in het depot. U leert hoe u het best kunt omgaan met verschillende soorten objecten, afhankelijk van het materiaal waaruit ze zijn samengesteld. Daarnaast leert u preventieve maatregelen te nemen om schimmels en ongedierte te voorkomen.

### Opzet

De invloed van licht, temperatuur, luchtvochtigheid en bewaarmaterialen op de collectie wordt uitgebreid behandeld. Ook de inrichting van het depot en de wijze van opslag komen aan de orde. Daarnaast worden thema's behandeld zoals hanteren en transport, schoonmaken en hygiëne, behoud en publiek. Aan de hand van vragen uit de praktijk worden problemen en oplossingen besproken. Tijdens de cursus wordt een museumdepot bezocht en krijgen de cursisten de gelegenheid de opgedane kennis in de praktijk te toetsen. Bij de cursus hoort de door het LCM ontwikkelde en uitgegeven syllabus Preventieve conservering.

### *West*

Docenten: Marjan de Visser en Judith Tegelaers, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Data: woensdag 8, 15 en 22 april

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: drie musea in Dordrecht

Prijs: € 150,- (inclusief de syllabus Preventieve conservering, LCM, 2002)

Aanmelding: Erfgoedhuis Zuid-Holland

Inschrijving vóór: 26 maart

### *Noord*

Docenten: Marja Kivinen, Museumfederatie Fryslân en Tjeerd de Jong, Tresoar

Data: najaar 2009

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: nader te bepalen

Prijs: € 150,- (inclusief de syllabus Preventieve conservering, LCM, 2002)

Aanmelding: Museumfederatie Fryslân

Inschrijven vóór:

Aantal deelnemers: maximaal 15

*Zuid*

Docent: Elly Pouwels, Erfgoed Brabant

Data: dinsdag 24, 31 maart en 7 april

Tijd: 10.00 -16.00 uur

Locatie:

Prijs: € 150,- (inclusief de syllabus Preventieve conservering. LCM, 2002)

Aanmelding: Erfgoed Brabant

Inschrijven vóór: 10 maart

Aantal deelnemers: maximaal 15

Docent: René Hoppenbrouwers, SRAL

Data: dinsdag 19, 26 mei en 2 juni

Tijd:10.00 -16.00 uur

Locatie: Huis voor de kunsten Limburg, Roermond

Prijs: € 150,- (inclusief de syllabus Preventieve conservering, LCM 2002)

Aanmelding: Huis voor de kunsten Limburg

Inschrijven vóór: 12 mei

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **WERKEN MET KLIMAATAPPARATUUR**

workshop

### **Doelgroep**

Museummedewerkers die (gaan) werken met klimaatcontrole- en/of klimaatbeheersingsapparatuur.

### **Doel**

U leert hoe u klimaatcontrole- en klimaatsbeheersingapparatuur gebruikt in het museum, hoe u deze apparatuur onderhoudt en wat u met meetgegevens kunt doen.

### **Opzet**

Een goed museumklimaat kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud van museumcollecties. Daarom staan in veel musea thermohygrografen of dataloggers om het klimaat te meten, en bevochtigers en ontvochtigers om het klimaat te beheersen. Om optimaal te kunnen profiteren van de mogelijkheden van deze apparatuur is het belangrijk dat u weet hoe deze werkt en hoe u deze onderhoudt. Tijdens deze dag wordt ingegaan op het gebruik en onderhoud van apparatuur die veel musea hebben aangeschaft via landelijke of provinciale behoudsprojecten (Thies thermohygrograaf, ontvochtigers en Defensor PH 14 bevochtiger). Tevens bestaat de mogelijkheid om kennis te maken met een datalogstelsel voor klimaatmeting.

### **Oost**

Docent: Bim van Dijk, Gelders Erfgoed

Datum: maandag 25 mei

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Gelders Erfgoed, Zutphen

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 11 mei

Aantal deelnemers: maximaal 10

## **BEHOUD VAN ZILVER**

workshop

### Doelgroep

Degenen die in de praktijk met de zorg voor zilveren voorwerpen in een museum te maken hebben.

### Doel

U leert welke specifieke omgevingsfactoren van belang zijn voor zilveren voorwerpen en hoe u aantasting in een vroeg stadium kunt herkennen, wat zijn de geschikte reinigingsmethoden en hoe kan het aanslaan van zilver worden vermeden.

### Opzet

Deze workshop gaat in op de preventieve conservering van zilver in musea. Aan bod komen oorzaken en gevolgen van de oxidatie van zilver, evenals het verval. Ook wordt aandacht geschonken aan de praktijk van het reinigen van zilver en het hanteren en bewaren van deze collecties

### *Oost*

Docenten: Michel Langeveld en Marysa Otte, Gelders Erfgoed

Datum: woensdag 18 maart

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Stadsmuseum Harderwijk, Harderwijk

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 4 maart

Aantal deelnemers: maximaal 15

### *Noord*

Docent: Esther Meijer, freelance metaalrestaurator

Datum: winter/voorjaar 2009

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Fries Museum, Leeuwarden

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Museumfederatie Fryslân

Inschrijven vóór:

Aantal deelnemers: maximaal 12

### *Zuid*

Docenten: Michel Langeveld en Elly Pouwels, Erfgoed Brabant

Datum: woensdag 7 oktober

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie:

Prijs: € 50,-

Aanmelding: Erfgoed Brabant

Inschrijven vóór: 23 september

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **PUBLIEK EN PRESENTATIE**

Onderstaande cursussen kunnen veelal ook in-company worden aangeboden. Over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met de aanbieders van de cursussen, maar ook bij uw eigen museumconsulent.

## **MUSEUM EN PUBLIEK**

tweedaagse basiscursus

### Doelgroep

Museummedewerkers die werken in kleine en middelgrote musea

### Doel

U maakt kennis met verschillende facetten van publieksbegeleiding in het museum in hun onderlinge samenhang. U leert hoe het museum de communicatie met zijn bezoekers door middel van presentatie, educatie en PR kan optimaliseren.

### Opzet

De opvang en begeleiding van het publiek kent vele facetten. De volgende onderwerpen komen aan bod:

Waarom gaan mensen naar een museum en wat is het verwachtingspatroon?

Welke verschillende doelgroepen zijn er en wat is hun profiel?

Welke vormen van publieksbegeleiding zijn er?

Uiteindelijk vormen de verschillende onderdelen van de publiekstaak van het museum één geheel en dragen ze in belangrijke mate bij aan het verwezenlijken van de doelstelling van het museum. Praktische opdrachten en praktijkvoorbeelden zorgen ervoor dat een brede kijk op de wensen van het museumpubliek wordt ontwikkeld.

### Oost

Docent: Liesbeth Tonckens

Data: maandag 2 en 9 maart

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Museum Oud Nijkerk

Prijs: € 100,- (inclusief syllabus Museum en Publiek, LCM, 2000)

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 16 februari

Aantal deelnemers: maximaal 15

### Noord

Docent:

Data: nader te bepalen

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: nader te bepalen

Prijs: € 100,- (inclusief syllabus Museum en Publiek, LCM, 2000)

Aanmelding: Museumfederatie Fryslân

Inschrijven vóór:

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **ERFGOED & PUBLIEK**

Tweedaagse basiscursus

### Doelgroep

Medewerkers van erfgoedinstellingen met een publieksfunctie (musea, archieven, oudheidkamers, historische verenigingen) een doelbewuste, actieve rol willen spelen op de cultuurtoeristische en educatieve markt van hun instelling.

### Doel

U leert hoe de instelling de communicatie met zijn bezoekers door middel van presentatie, educatie en PR kan optimaliseren.

### Opzet

De volgende vragen worden behandeld:

Waarom gaan mensen naar een museum/archief/oudheidkamer en wat is het verwachtingspatroon?

Welke verschillende doelgroepen zijn er en wat is hun profiel?

Hoe kan de collectie op een aantrekkelijke wijze worden gepresenteerd?

Welke vormen van publieksbegeleiding zijn er?

Hoe wordt met educatie het optimale resultaat bereikt?

Uiteindelijk vormen de verschillende onderdelen van de publiekstaak één geheel, en dragen ze in belangrijke mate bij aan het verwezenlijken van de doelstelling van de instelling. Aan de hand van vragen uit de praktijk worden problemen en oplossingen besproken.

### *West*

Docent: Ellen Steendam

Data: dinsdag 7 en 14 april

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: in twee verschillende musea in Zuid-Holland

Prijs: € 100,-

Inschrijving vóór: 24 maart

Deelnemers: maximaal 15

## **VERBAZING EN VERWONDERING: LEVENSLANG LEREN IN HET MUSEUM**

tweedaagse cursus

### Doelgroep

Museummedewerkers die zich willen verdiepen in de wijze waarop bezoekers (kinderen en volwassenen) van een museum kennis vergaren.

### Doel

U heeft een beter inzicht gekregen in de wijze waarop u in uw museum kennis en/of emoties wilt overdragen aan zowel kinderen als volwassen bezoekers.

### Opzet

Elke museumbezoeker van groot tot klein leert iets in het museum. Dat leren is zeer breed, van een gevoel of belevenis tot feitelijke kennis over een onderwerp. Hoe gaat dat leren in zijn werk? Onder welke condities neemt de bezoeker het liefst nieuwe informatie in zich op en wat kunt u als museummedewerker doen om dat bewust of onbewust leren zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Het uitgangspunt van de cursus is theoretisch, maar dit zal met een aantal praktische opdrachten uitgewerkt en toegelicht worden. Welke manier van publieksbenadering en kennisoverdracht wordt gebruikt bij o.a. exposities, speurtochten, zaalpapieren, rondleidingen en evenementen? En op welke wijze kunnen we deze middelen aanpassen zodat we nog beter aansluiten bij de wensen en behoeften van het museumpubliek?

### Oost

Docent: Liesbeth Tonckens, Gelders Erfgoed

Data: maandag 11 en 18 mei

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Flipje en Streekmuseum Tiel, Tiel

Prijs: € 100, -

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 27 april

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **RONDLEIDEN**

tweedaagse cursus

### **Doelgroep**

Museummedewerkers die rondleidingen in het museum geven of willen gaan geven. De cursus is ook geschikt voor medewerkers van andere culturele instellingen of stadsrondleiders.

### **Doel**

U krijgt inzicht in de verschillende processen die er (kunnen) spelen tijdens een rondleiding. Daarnaast ontwikkelt u een beter beeld van uw eigen wijze van rondleiden.

### **Opzet**

De eerste dag wordt vooral gekeken naar het publiek en de technieken waarmee je je als rondleider presenteert. Vragen die daarbij aan bod komen zijn: wie komen er af op een rondleiding? Wat verwacht men van het museum en van de rondleider zelf? Hoe bouw je een rondleiding op en welke informatie is geschikt om in een rondleiding te verwerken?

De tweede dag zal de nadruk meer liggen op de rode draad in het verhaal en de eigen presentatie. Wat vertelt u aan de groep en op welke manier? Elke cursist geeft zelf een korte rondleiding. Iedereen krijgt feedback op: wijze van presenteren, houding, stemgebruik en contact met de bezoekers.

### *West*

Docent: Francesca Estourgie

Data: maandag 9 en 16 maart

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: n.t.b.

Prijs: € 100,-

Inschrijving vóór: 19 februari

Deelnemers: maximaal 15

### *Oost*

Docent: Liesbeth Tonckens

Data: maandag 26 oktober en 2 november

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Stedsmuseum Harderwijk, Harderwijk

Prijs: € 100,-

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 5 oktober

Aantal deelnemers: maximaal 15

*Noord*

Docent:

Data: op aanvraag

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: nader te bepalen

Prijs: € 100,-

Aanmelding: Museumfederatie Fryslân

Inschrijven vóór:

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **KIEZEN VOOR KLASSE(N) HET ONTWIKKELEN VAN EDUCATIEF BELEID VOOR MUSEUM OF ARCHIEF**

cursus van anderhalve dag

### Doelgroep

Medewerkers van museum of archief die belast zijn met het ontwikkelen van educatief materiaal en beleidsmatige keuzes op dat terrein maken.

### Doel

- U leert in deze training educatie te zien op langere termijn, als instrument dat ingezet wordt om bepaalde organisatiedoelstellingen te realiseren.
- U leert gefundeerde keuzes te maken met betrekking tot doelgroepen, interne organisatie, collectie, gebouw en financiën.
- U krijgt handvatten om met het onderwijs in de eigen omgeving in gesprek te gaan over uw rol en taak voor het onderwijs.
- U maakt een inventarisatie van de bestaande situatie m.b.t. educatie in uw instelling
- U maakt een activiteitenplan educatie voor de komende 3 jaar

### Opzet

Vooraf aan de trainingsdag maakt elke cursist een analyse van de bestaande situatie. Hiervoor wordt na inschrijving de syllabus *Kiezen voor klasse(n)* toegestuurd.

Aan de hand van het verkregen inzicht over de bestaande situatie wordt in de training gekeken naar de gewenste situatie. Dit doen we aan de hand van vier mogelijke scenario's'. Elke cursist kiest welk scenario haalbaar is voor de eigen situatie en maakt een plan hoe dit te bereiken.

Het plan wordt in de weken na de training intern verder uitgewerkt en op haalbaarheid en draagvlak besproken met de eigen collega's.

Tijdens de terugkomochtend worden alle plannen bekeken en besproken. De activiteitenplannen worden zo nodig verder aangescherpt.

### Oost

Docent: Liesbeth Tonckens, Gelders Erfgoed

Data: maandag 12 oktober en vrijdag 30 oktober

Tijd: 1<sup>e</sup> dag 10.00 - 16.00 uur, 2<sup>e</sup> dag 10.00 - 13.00 uur

Locatie: Born Ouderenwerk, Zutphen

Prijs: € 100, - (inclusief de syllabus *Kiezen voor klasse(n)*, 2006)

Aanmelding: Gelders Erfgoed

Inschrijven vóór: 28 september

Aantal deelnemers: maximaal 15

## **KLANTVRIENDELIJKHEID**

In-company training

Doelgroep

Museummedewerkers die persoonlijk in contact komen met bezoekers.

Doel en opzet

Voor informatie contact opnemen met Museumfederatie Fryslân

## **ONDERZOEK**

Onderstaande cursussen kunnen veelal ook in-company worden aangeboden. Over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met de aanbieders van de cursussen, maar ook bij uw eigen museumconsulent.

## **ONDERZOEK**

Tweedaagse basiscursus

### Doelgroep

Niet-academisch geschoolde medewerkers onder wie samenstellers van tentoonstellingen, collectiebeheerders, registratoren, restauratoren, behoudsmedewerkers, leden van historische verenigingen, educatieve medewerkers, bestuursleden van kleine en middelgrote collectiebeherende instellingen, conservatoren.

De basiscursus onderzoek kan ook gevolgd worden door museummedewerkers zonder museale vooropleiding.

### Doel

Het verrichten van onderzoek naar de collectie is een van de taken van een museum zoals die is verwoord in de ICOM-definitie. In het verlengde daarvan is het verrichten van onderzoek één van de basiseisen om opgenomen te worden in het Museumregister. Het verrichten van onderzoek naar de collectie gebeurt vooral in musea met een academisch opgeleide staf. Toch zullen musea zonder academisch geschoolde medewerkers (zowel betaalde krachten als vrijwilligers) ook op de hoogte moeten zijn van het (laten) verrichten van onderzoek. Om dit te bewerkstelligen is de basiscursus onderzoek ontwikkeld.

### Opzet

De cursus zal de volgende onderdelen bevatten: methoden en technieken, het verzamelen van gegevens over objecten, de geschiedenis van de collectie, onderzoek als basis van collectiebeleid (objectgericht) en onderzoek als basis voor presentatiebeleid (thematisch gericht).

De eerste dag gaat over methoden en technieken en bronnenkritiek. Aan de cursisten wordt gevraagd om aan de hand van objecten of deelcollecties uit de eigen instelling primair en secundair bronnenmateriaal te verzamelen en te bespreken. De tweede

### *West*

Docent: Ellen Steendam

Data: dinsdag 3 en 10 november

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland

Prijs: € 100,- (inclusief de syllabus *Onderzoek in de museale praktijk*, LCM, 2008)

Inschrijving vóór: 20 oktober

Deelnemers: maximaal 15

## **PR EN MARKETING**

Onderstaande cursussen kunnen veelal ook in-company worden aangeboden. Over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met de aanbieders van de cursussen, maar ook bij uw eigen museumconsulent.

## **PUBLIEKSONDERZOEK IN HET MUSEUM**

Tweedaagse cursus + terugkomdag na 2 maanden

### Doelgroep

Directie/medewerkers van kleine en middelgrote musea die zich bezig (gaan) houden met publieksonderzoek.

### Doel

Met publieksgegevens kan veel inzicht worden verkregen in het profiel van de huidige bezoekers van het museum. Kleine en middelgrote musea hebben nogal eens tegen onderzoek aan: het zou al snel te grootschalig en te duur zijn. Dat er echter in huis al heel veel onderzoek kan worden gedaan, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt waar nog kansen liggen wat betreft nieuwe doelgroepen en/of passend kwalitatief museumaanbod, wordt tijdens deze cursus behandeld. U maakt kennis met de verschillende vormen van publieksonderzoek; u kunt vervolgens een onderzoekplan voor het eigen museum opzetten, en op de terugkommiddag wordt gekeken wat er uit de vergaarde informatie te leren/lezen valt. Het is aan te bevelen om met een gewenst publieksonderzoek voor ogen in het eigen museum aan deze cursus te beginnen.

### Opzet

De cursus publieksonderzoek bestaat uit: 2 lesdagen, en na 2 maanden een terugkommiddag waar de gekozen onderzoeksmethode en de gegevens worden besproken en geïnterpreteerd.

Aan het einde van de workshop kunt u:

- zelf publieksonderzoek doen
- gegevens interpreteren
- aanbevelingen doen; de uitkomsten van het publieksonderzoek vertalen naar concrete (marketing/communicatie) acties.

### *West*

Docent: Evelien Masselink, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Data: 16 en 23 februari + terugkomdag op 20 april

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

Locatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft.

Prijs: € 150,-

Inschrijving vóór: 26 januari

Deelnemers: maximaal 12